

Notat: Scholars at Risk (SAR) ved UiT - rapport 2012-2015

Universitetsstyret vedtok i sak 47/11 (2011/5407-1 *Budsjettsaka*) at ein frå og med 2012 skulle setta av midler til medlemskap og aktivitetar ved UiT i *Scholars at Risk* nettverket (SAR).

SAR er eit nettverk av høgare utdanningsinstitusjonar som skal hjelpe forskarar som vert forfølgd i sine heimland og som skal fremja menneskerettar og akademisk fridom. Hovudkvarteret er ved New York University og det er skipa ein eigen norsk avdeling (SAR-Norge) der 17 norske medlemsinstitusjonar tek del (etter den siste fusjonsrunden).

Grunnlaget for vedtaket var m.a. eit notat frå AFU (2010/6510-5) der ein foreslo følgjande hovudaktivitetar ved UiT:

1. SAR-vedtaksforum og SAR-møteplass ved UiT
2. Ein SAR-komité ved UiT
3. Eit UiT-SAR stipend
4. Sekretærfunksjon

Her var UiT-SAR stipendet den mest omfattande innsatsen med at UiT skal vera vertskap og arbeidsgjevar for ein SAR-akademikar eitt år i kvar fire-års periode framover.

Nedanfor er oversikt over aktivitetane ved UiT i den første fire-årsperioden. Til sist i avsnitt 5 er det innspel frå SAR-komiteen til aktivitetar og omfang i den komande perioden.

1. SAR-vedtaksforum og SAR-møteplass ved UiT:

- I staden for eit eige SAR vedtaksforum har SAR-komiteen fungert som styre for SAR-aktivitetane ved UiT. Prorektor forskning har leia komiteen, sjå pkt. 2 nedanfor.
- Det er etablert ei nettside uit.no/scholarsatrisk med informasjon om SAR-medlemskapet og om ulike aktivitetar.
- Seminar og førelesingar.
Både det internasjonale SAR-nettverket og SAR-Norge legg til rette for at SAR-akademikarar kan halda seminar og førelesingar ved norske institusjonar. Følgjande seminar er arrangert:
 - *Sri Lanka - kvinner, krig og media*. Internasjonalt seminar, 27.09.2012. Med SAR-akademikar *Sunila Abeysekera*, Sri Lanka og *Berit von der Lippe*, BI.
 - *Akademisk frihet – retorisk makt og media i kampen for kjønns-rettferdig fred*. SAR-seminar, Senter for fredsstudier, 28.09.2012. Med SAR-akademikar *Sunila Abeysekera*, Sri

Lanka og *Berit von der Lippe*, BI. Arrangementet vart gjennomført i samarbeid med Senter for fredsstudier.

- *The Forbidden Science Monologues*. Driv, 06.06.2013. Ei teaterframvising med SAR-akademiker *Naila Al Atrash*, Syria. Arrangementet var støtta av Fritt ord.
 - *Malala in context – gender, education and freedoms in Pakistan* / Malala og Pakistan – kvinner, utdanning og friheter. Internasjonalt seminar, 06.11.2014. Med SAR akademikar *Shirin Zubair*, Pakistan og Tone Bleie, UiT. Arrangementet var gjennomført i samarbeid med SAIH lokallag på UiT.
 - *Akademisk dugnad for flyktningar på UiT*. Idémyldring, 13.04.2016. med Eliana Lakis, Arctic Integration; Berit Rostad, ISM/NTNU; Tone Andersen Berg, UDI og Astrid Revhaug, UTA/UiT. Arrangementet var gjennomført i samarbeid med SAIH lokallag på UiT.
- SAR-aktivitetar på UiT-campus utanom Tromsø har vore diskutert i SAR-komiteen men utan at slike har vore gjennomført i denne første perioden.
 - UiT løyver også støtte til PEN-ordninga med friby-forfattar i Tromsø. Denne ordninga vert administrert av Tromsø kommune ved Tromsø bibliotek og byarkiv og instituttleiar Christine Smith-Simonsen representerer UiT. Ein har i denne første perioden ikkje funne openbare samarbeid mellom denne ordninga og SAR-aktivitetane ved UiT.
 - Harstad kommune tek del i *Freemuse*-ordninga og er friby for musikarar. Ein har så langt ikkje funne konkrete samarbeid mellom denne ordninga og SAR-aktivitetane ved UiT.

2. Ein SAR-komité ved UiT

Universitetsdirektøren oppnemnde (ePh 2010/6510-22) følgjande til SAR-komité i perioden fram til 31.12.2015:

Prorektor forskning *Kenneth Ruud*, UiT Norges arktiske universitet (leiar)
Forskingdirekt r *Nal n Ko *, Norsk Polarinstitut
Professor *Tore Henriksen*, Det juridiske fakultet, UiT
Student *Andrew Murano*, SAIH Tromsø

I ettertid har studentane *Anne-Marit Pettersen* og *Hanna Skjerven* ved normal avl ysing hatt vervet som studentrepresentant for SAIH Tromsø.

Konkret f rem l for oppnemninga var å

planlegge og initiere aktiviteter, samt passe på lengre linjer for aktiviteten

Komiteen har hatt m ter ved behov; minst eitt i året.

3. Eit UiT-SAR stipend

Utanom akademisk fridom er det ingen konkrete krav til vertsinstitusjonen for å vera vertskap for ein SAR-akademikar. Viktig er likevel at SAR-akademikaren – som ikkje f r høve til å utf ra sitt normale akademiske arbeid på heimeinstitusjonen - kan fortsetja si forskning, har eit fagleg miljø å arbeida i og eit normalt økonomisk grunnlag/lønn for å konsentrera seg om arbeidet. Det er vertsinstitusjonen som vel ut ein kandidat og tilbyr eit gjesteopphald.

Vertsinstitusjonen kan velja ut ein høveleg SAR-akademikar på fleire vis. Først ser ein gjerne om det er ein SAR-akademikar ved ein annan norsk institusjon som treng forlenga opphald, eller så ved ein annan europeisk institusjon. SAR nettverket har lister over akademikara og assisterer med å sortera desse. Det er ein noko meir komplisert visumprosess for personar utan tidlegare Shengen-

visum. Vertsinstitusjonen er ikkje forplikta til å velja frå SAR nettverket sine lister; institusjonen kan finna fram til verdige kandidatar på eiga hand.

SAR-komiteen ved UiT vurderte CV-ar for ei liste presentert av SAR nettverket. Ein fann at HSL-fakultetet kunne ha relevante fagmiljø for eit utval av desse kandidatane og ba så fakultet/institutt om ei vidare vurdering. Eitt institutt sa seg interessert i å vera vertskap for ein av kandidatane, som også tok imot tilbodet.

UiT tok 13.07.2015 imot *Dieudonné Zognong* som SAR-akademikar. Vertskap var Institutt for filosofi og førstesemesterstudier (IFF) ved HSL-fakultetet og forskargruppa *Pluralism, Democracy, and Justice* (PDJ). I tillegg til lønn for mellombels tilsetting i eitt år som førsteamanuensis følgde det annuum og dekning til instituttet for indirekte kostnader med i stipendet. *Zognong* er frå Kamerun og kom til UiT frå eit opphald i Amsterdam. Etter UiT-opphaldet har han søkt asyl i Norge; dette gjorde han på eige initiativ utan å informera UiT. Sjå Evaluering frå instituttet (IFF) for arbeidsplan for opphaldet i notat ePh 2016/3845-5.

4. Sekretærfunksjon

Avdeling for forskning og utviklingsarbeid (AFU) har sekretæransvaret for SAR-initiativet ved UiT.

Arbeidet har inkludert

- tilrettelegging for SAR-komiteen
- tilrettelegging av SAR-arrangement ved UiT
- oppdatering av nettsider: uit.no/scholarsatrisk
- tilrettelegging for SAR-akademikaren, tilsetting, ankomst, oppstart
- deltaking i SAR-Norge sine møter og erfaringsutveksling. Ansvar for å arrangera desse møta går på omgang, UiT var vertskap 07.11.2014.
- kommunikasjon og til/frå SAR-nettverket (New York)

UiT betaler medlemskontingent til SAR-nettverket (New York) og til SAR Norge.

Økonomioversikt for perioden syner at noko midler (ca. kr 94') vert overført til neste periode. Kostnadene til SAR-stipendet var høgare enn budsjettert av di ein meir korrekt valde å lønnplassera SAR-akademikaren som l.amanuensis (ltr.62) i staden for på eit lågare akademisk nivå jf. budsjettet. Kostnader til sekretariat og drift var lågare enn budsjettert. Merk at noko lønnskostnader som på grunn av tilsettingsperioden er ført i rekneskapet først i 2016 høyrer til i perioden 2012-2015; desse er tekne med på riktig stad i oversikta.

5. Vegen vidare

UiT har i tida etter det første vedtaket gjennomgått to fusjonsprosessar og er nå ein større institusjon som omfamnar fleire campus. Utkast til revidert budsjett for vidareføring av initiativet (to alternativ) er vedlagt styresaka (ePh 2016/3845-4).

SAR-komiteen har sett på aktivitetsomfang, rapporten frå IFF og ressursar for SAR-initiativet ved UiT så langt. Ein vil gjerne kommentera som følgjer:

- *Treng vi auka forståing for omgrepet Akademisk fridom ved UiT?*
Ja, *Akademisk fridom* er framleis eit ganske anonymt omgrep på UiT og interne seminar i SAR-regi har så langt ikkje kome i inngrep med fagmiljøa. Temaet bør som eit minimum profilerast i eit fast årleg arrangement, eller som innslag i eit fast årleg UiT-arrangement. I tillegg kan ein

dra nytte av gjester til universitetet, samarbeid med student- og andre organisasjonar om seminar, arrangement og konkrete prosjekt.

- *Bør vi ta imot SAR-akademikarar oftare nå vi har blitt ein større institusjon?*
Ja, institusjonar som UiT nå kan samanlikna seg med tek i mot SAR-akademikarar oftare. Behovet er også aukande jf. situasjonen i Tyrkia. Om ressurstilgangen tilet føreslår vi nå eit SAR-stipend annakvart år.
- *Burde vi leggja større vekt på SAR-akademikaren sin trusselsituasjon/behov for opphald i val av akademikar?*
Nei, SAR-stipendet skal vera eit tilbod til dei som treng eit opphald frå arbeidssituasjonen i heimlandet; ikkje eit asylsubstitutt. I praksis kan vi heller ikkje vera overraska over at einskilte søker asyl når stipendperioden er over.
- *Var vi godt nok førebudd til å ta imot ein SAR-akademikar?*
Det er to sider av denne spørsmålet – praktisk og fagleg. Praktisk tilrettelegging og assistanse for tilsetjing, arbeidsplass, bu-situasjon, klarering av formalitetar, osb. vart gjennomført ifølgje normale rutinar UiT. Utanom at ankomststidspunktet var midt i ferietida er vi ikkje kjent med overraskingar og problem på dette feltet, snarare tvert imot. For faglege relasjonar og integrering skriv IFF om utfordringar med fagleg innpassing og fadderskap som ein vil ta meir omsyn til i eit evt. nytt SAR-stipend. Dette kan vera eit argument for å involvera einingar/fagmiljø tidlegare og tettare i val av stipendiat; kanskje også ved å oppmoda fagmiljøa til sjølv å fremja forslag om SAR-stipendiatar.
- *Korleis handterer vi UiT på fleire campus?*
Her må det gjerast ein innsats for å integrera UiT som heilskap. Ein kan sjå nærare på enten samansetninga av SAR-komiteen, campus-kontaktpersonar, seminar og arrangement tilpassa dei einskilte campus, og liknande.

Vennleg helsing

Pål Vegar Storeheier
forskningsdirektør

—
paal.v.storeheier@uit.no
77 66 04 65

Håkon Fottland
seniorrådgivar

—
hakon.fottland@uit.no
77 64 55 29

Dokumentet er elektronisk godkjent og krev ikkje signatur

Vedl.: